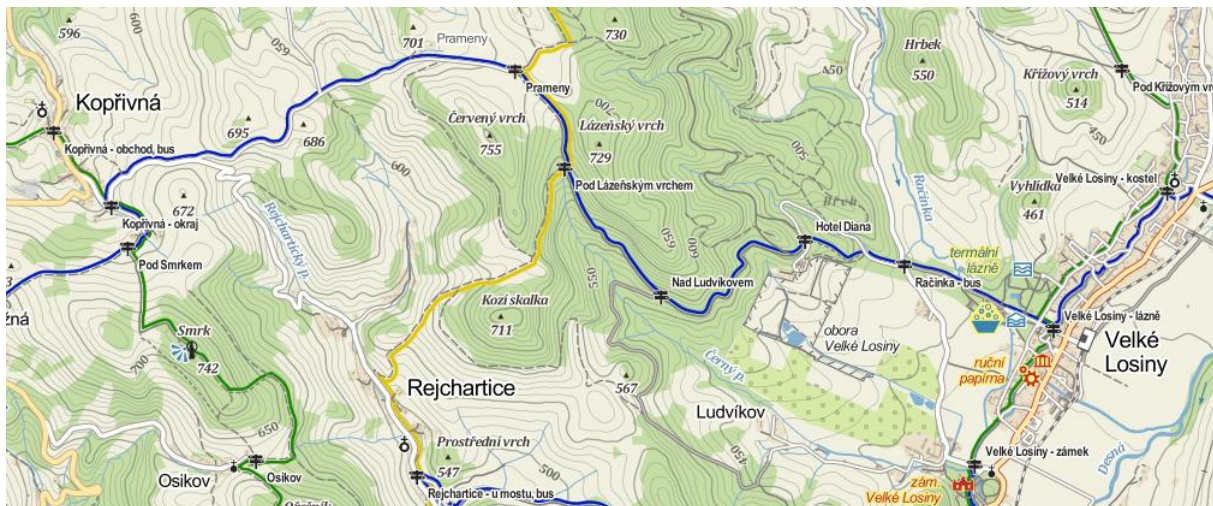

HISTORICKÝ VÝVOJ KRAJINY A TURISTICKÝ POTENCIÁL OBCE VELKÉ LOSINY

Prameny (Štolnava) je osada rozkládající se na kopci 3 km od Kopřivné, v nadmořské výšce mezi 600-660 m n. m. Obec byla založena v roce 1570 německým obyvatelstvem, které v ní žilo až do konce druhé světové války. Němci sem přišli za účelem kutání rudy, která se zde hojně nacházela. V takovém případě mluvíme o hornické kolonizaci českého pohraničí, ta byla ostatně typická pro celé Jeseníky. Jméno obce Štolnava je odvozeno do německého jména Stollenhau, odkazující na štoly, které se vyskytovaly v bezprostřední blízkosti obce. Vedle těžební činnosti se obyvatelé zabývali také zemědělskou činností a těžbou dřeva. Pěstoval se zde zejména nenáročný len pro textilní průmysl. Velikost obce se v průběhu staletí vyvíjela. Nejvíce obyvatel zde žilo od poloviny 18. století po polovinu 19. století, kdy se počet pohyboval okolo 190 lidí.

Po druhé světové válce počet obyvatel rapidně klesl v důsledku tzv. odsunu Němců, což bylo politické rozhodnutí, které mělo vést k eliminaci konfliktů a problémů mezi dvěma etniky žijícími v Sudetech. V roce 1949 byla vzpomínka na německé obyvatelstvo zprůchýzněna i přejmenováním obce na Prameny. I přes snahy lokalitu znovu osídlit českým obyvatelstvem nelákaly Prameny nové dosídlence a celá vesnice začala chátrat. Její zkázu dovršily aktivity armády, která v roce 1965 srovnala se zemí poslední zbytky vesnice. Do dnešních dnů však můžeme kolem sebe nalézt mnohé odkazy na někdejší osídlení a způsob života zdejších lidí.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

Štolnava v první polovině 20. století

úkol 1. stanoviště: Počátek osady Prameny

Každý z vás jistě znáte z vašeho okolí nějaká příjmení mající původ v němčině. Každá skupina se pokusí jich co nejvíce zapsat:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

Kostel sv. Jana a Pavla s hřbitovem na Štolnavě, počátek 60. let 20. století. (foto Karel Straka)

úkol 2.

Každá skupina dostane přidělenou souřadnici. Za pomoci GPS najděte kešku umístěnou na dané souřadnici a splňte zadaný úkol:

úkol 3. stanoviště: Rozcestí turistických tras

Do současného leteckého snímku dle legendy zakreslete jednotlivé objekty. Jako pomůcka pro orientaci vám poslouží historický letecký snímek z roku 1953.

V přiložené mapě máte legendu, k níž dohledáte předem vybrané prvky, ale pokuste se sami najít co nejvíce dalších artefaktů po osídlení a jeho charakteru (např. nápisy, ovocné stromy, rumiště s kopřivami, agrární valy nebo haldy). Ty poté vyznačte do leteckého snímku a v případě, že je nelze zaznačit, sepište je vedle legendy.

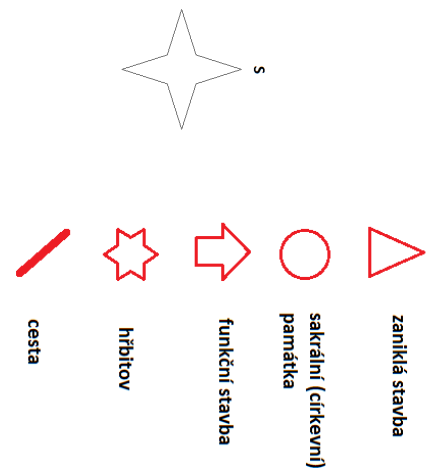
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

úkol 4. stanoviště: Velké Losiny, pomník inkvizičních procesů

Doplňte do textu chybějící slova:

mučením Kladivo na čarodějnice palečnice, španělské boty, skřipce Kryštof Alois Lautner
František Boblig z Edelstadtu sabatech Petrových kamenech Václav Kaplický železa Mohelnici
přiznání Otakar Vávra tortury

První zmínky pronásledování a honu na čarodějnice jsou spatřovány již ve starověku, avšak opravdový rozmach čarodějnictví a zejména obviňování žen z čarování spadá do středověku a raného novověku. Spojení nesmyslné pověry s formou trestního řízení (inkvizicí) se stalo hrozbou pro celou Evropu. V období po třicetileté válce, kdy mezi lidmi převládal strach, nevědomost, rozvrácená morálka, zvýšená pověřivost a nevzdělanost byla ideálním prostředím pro rozpoutání čarodějnických procesů, které zužovaly Jesenicko - tehdejší nyské knížectví v letech 1622 -1684. Zde působil jako předsedící inkvizičního tribunálu Jindřich, jehož touha po snadném zbohatnutí z majetku odsouzených obětí byla příčinou přerušení studia práv a počátkem budoucí kariéry inkvizitora. Za jeho působení na Jesenicku zahynulo v plamenech odhadem více než 250 lidí.

Území, jehož se toto tragické a nelidské řádění také dotklo, byla severomoravská žerotínská panství a Šumperk. Zde na květnou neděli 1678 putovala do sobotínského kostela první oběť inkvizice - ubohá žebračka Marina Schuchová. Na mši u svatého přijímání ukradla hostii a pokusila se ji donést porodní bábě Dorotě Groerové, aby jí kráva dojila více mléka. Viděl ji farář kostela a celou záležitost nahlásil losinské vrchnosti, jež tehdy reprezentovala hraběnka Angele Sybille Galle, roz. Žerotínová. Ta pozvala na panství člověka, který měl s čarodějnicemi dlouholeté bohaté zkušenosti - již zmiňovaného J. F. Bobliga. Losinský zámek byl místem věznění, výslechu a mučení několika desítek nevinných lidí obviněných z čarodějnictví.

Vynucení se provádělo pomocí (neboli česky), za pomoci nástrojů a rozpáleného Náklady na procesy stále vzrůstaly a staly se tak pro vrchnost a zlověstného Bobliga příliš nákladnou záležitostí, což zapříčinilo, že se Boblig začal zaměřovat na zámožné občany z nedalekého Šumperka.

Bezesporu mezi nejstatečnější oběti patří šumperský děkan a farář Při svých kázáních poukazoval na nesmyslnost celých procesů. Hlavní žalobce se po celou dobu snažil obvinít i kněze a proto nutil obžalované sdělovat výpovědi spojující kněze s čarodějnictvím, jeho účast na (neboli nočních shromážděních čarodějnic vedených ďáblem, kde se jedlo, pilo, tancovalo a prováděly se nemravnosti) na (nedaleko dnešní chaty Ovčárna). Farář obhajující údajné čarodějnice byl nakonec zatčen, mučen a donucen k doznání z účasti na čarodějnických sletech a upálen zaživa v Na tuto událost dodnes poukazuje památník v parku v blízkosti areálu, kde se v dnešní době pořádá každoročně festival folkové hudby Dostavník.

Silná tematika čarodějnických procesů se stala látkou pro filmové ztvárnění s názvem z roku 1969, který natočil významný český režisér na základě knižní předlohy, kterou napsal významný český literát

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035

úkol 5. stanoviště: Velké Losiny, prostor před lázněmi

Podle skupin vypracujte následující úkoly. V případě nedostatku informací využijte informačního centra, map, informačních tabulí, jízdních řádů, a podobně. Neváhejte taktéž využít metodu pozorování a interview s místními obyvateli či návštěvníky.

Skupina 1: LÁZNĚ: Zjistěte základní charakteristiku lázeňství ve Velkých Losinách. Na co jsou lázně zaměřené? Kolik návštěvníků ročně využije služeb lázní? Jaké je složení vody a co je podstatou jejího léčebného účinku? Jaké doprovodné aktivity umocňují význam lázní (kultura, sport, volnočasové aktivity).

Skupina 2: PAPÍRNA: Zjistěte, v čem spočívá ojedinělost papírny v rámci České republiky. Zjistěte, k jakým účelům se papír využívá (např. významné události). Jaké další služby jsou spojeny s provozem papírny? Sestavte jednoduchý seznam základních výrobků papírny.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Skupina 3: SLUŽBY: Zjistěte a stanovte služby, které jsou speciálně vázány na lázeňsko-turistický aspekt města (takové, které využívají zejména hosté a turisté v lázních), a které jsou určeny pro místní obyvatelstvo (např. základní služby). Zjistěte, jaké druhy ubytování jsou poskytovány pro turisty a vypište alespoň 5 konkrétních názvů ubytovacích zařízení.

Skupina 4: DOPRAVA: Zjistěte, kam směřují přímé linky autobusů a vlaků procházejících Velkými Losinami. Zjistěte, zda obcí prochází cyklotrasy. Pokud ano, jakými čísly jsou označeny a kam vedou. Sepište názvy dopravců provozujících veřejnou dopravu. Podle státních poznávacích značek automobilů určete národnosti zahraničních návštěvníků lázní.

Skupina 5: TURISTICKÝ POTENCIÁL ŠIRŠÍHO OKOLÍ: Z dostupných zdrojů zjistěte, jaké další cíle je možné navštívit v širším okolí Velkých Losin. Rozdělte tyto lokality dle kategorií: technické památky, historické památky, přírodní památky, sportovní areály – zimní a letní.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ. 1.07/1.1.00/26.0035